

Lunds Universitet

Språk- och Litteraturcentrum

LUNDS
UNIVERSITET

Kön eller Kultur?

En kritisk diskursanalys av den svenska debatten om
sexualbrott efter nyårsnatten i Köln 2016

Kandidatprogram i Europastudier med humanistisk profil

Författare: Rosanna Stenström

Handledare: Agnes Malmgren

EUHA20/VT 16

Abstract

The sexual assaults in Köln on New Year's Eve 2016 and similar events in Sweden started a debate in Swedish articles and editorials regarding the explanations to these assaults. Through a critical discourse analysis, the aim of this study is to examine how specific world views are upheld by focusing on how the writers argue reasons for the assaults' occurrence. Furthermore, the study aims to examine what values relate to each explanation. Theories of gender, culture and feminist intersectionality are included in the study in order to strengthen the analysis. As some of the articles argue the significance of gender others argue the importance of culture. Furthermore, a less prominent alternative view includes more factors to the occurrence of the assaults and emphasizes the perpetrators socio-economic situation. Although each discourses relate to values in presented theoretical perspectives, several important differences occur. The alternative discourse shares values presented in intersectional theory as it aims to portray a more complex worldview where several different factors cooperate. However, both the discourses of gender and culture present world views that are less flexible than the theories regarding the same topics.

Key Words: Sexual assaults, critical discourse analysis, Swedish debate, editorials, articles, gender, culture

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Problemformulering	5
1.2 Syfte och frågeställningar	6
1.3 Tidigare Forskning	6
1.4 Disposition	7
2. Teori	8
2.1 Kritisk diskursanalys som teori	8
2.2 Teoretiska reflektioner kring kön och kultur	4
2.2.1 Genusteori	10
2.2.2 Intersektionalitet	11
2.2.3 Teorier om kultur	12
3. Metod	15
3.1 Kvalitativ analys	15
3.2 Kritisk diskursanalys som metod	15
3.3 Material	16
3.4 Reliabilitet och validitet	17
4. Händelserna i fokus för debatten	18
5. Analys	20
5.1 Diskursen om Kön	20
5.2 Diskursen om Kultur	24
5.3 Alternativ Diskurs	29
6. Avslutande diskussion	30
6.1 Förslag på vidare forskning	35
Referenslista	36
Primärmaterial	36
Appendix : Debatt- och ledarartiklar	39
Diskursen om kön	39
Diskursen om kultur	39
Alternativ diskurs	40

1. Inledning

De sexuella övergreppen på nyårsnatten 2016 i Köln blev uppmärksammade i hela Europa och inte minst i den svenska mediedebatten. Svenska nyhetstidningar rapporterade att ett stort antal arabisktalande män omringade och sexuellt utnyttjade kvinnor och flickor.¹ De sexuella övergreppen i Köln utgör en nyckelhändelse som triggade en omfattande debatt i svensk media. Efter nyår rapporterades det om sexuella övergrepp på ett flertal platser i Sverige under nyårsnatten samt sexualbrott under ungdomsfestivalen ”We are Sthlm” sommaren 2015 som polisen anklagades för att ha tystat ner.² Den påföljande mediala debatten kom att handla om orsakerna till sexualbrotten i Köln och på de övriga platserna. På så sätt har händelserna i Köln och liknande händelser i Sverige sammanlänkats och utgjort exempel för olika förklaringsmodeller. Jag har uppmärksammat att argumenten huvudsakligen kopplas till två olika orsaksförklaringar där övergreppen antingen har en benägenhet att förklaras med hänvisning till förövarnas könstillhörighet eller förövarnas kulturella bakgrund. Utöver dessa två finns även en mindre tydlig orsaksförklaring där verkligheten framställs mer komplex och förövarnas brist på förankring i samhället är en viktig omständighet. I denna studie ämnar jag genom en kvalitativ kritisk diskursanalys undersöka vilka bilder av verkligheten som framträder i utvalda svenska debatt- och ledarartiklar för att se vilka värderingar som relateras till deras förklaringsmodeller.

Debattens tudelning uppmärksammades bland annat i radioprogrammet Filosofiska Rummet där Per Bauhn, Heidi Avellan och Christian Fernandez resonerar om det är ”relevant eller rasism att betona förövarnas kulturella bagage” i samband med den här debatten. De observerar hur den mediala debatten har kommit att fokusera på två förklaringsmodeller som står i motpol till varandra. Därutöver ger de alternativa perspektiv för orsakerna till angreppen, som inte har fått lika mycket utrymme i den mediala debatten.³ Det kan finnas en problematik med att debatten har blivit så pass starkt uppdelad i två läger då det finns alternativa synsätt som inte får samma utrymme. Bengt Nerman, docent i litteraturvetenskap, menar att skribenterna upprättar världsbilder av ord som läsaren inbjuds att dela.⁴ Ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv problematiseras den verklighet som gestaltas i artiklarna. Skribenter ”tolkar världen

¹ Tomas Lundin, ”Kvinna efter övergreppet : ”Kände händer överallt””, Svenska Dagbladet, 14 april, 2016.

² Lasse Wierup, ”Övergreppen på festivalen i Stockholm rapporterades aldrig vidare”, Dagens nyheter, 10 januari, 2016.

³ Per Bauhn, Heidi Avellan och Christian Fernandez, ””Det ligger i deras kultur” - om kulturkritik och rasism””, Filosofiska rummet, Sveriges Radio, 24 januari 2016.

⁴ Bengt Nerman, Massmedieretorik (Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1973), 19.

åt oss och kräver eller bjuder in till samtycke kring tolkningen”.⁵ När människor söker efter förklaringar till händelserna möts de bland annat av de verklighetsskildringar från artiklarna som i sin tur påverkar deras uppfattning av verkligheten. Uppsatsen kommer därmed förutom att problematisera de verklighetsbilder som konstrueras i artiklarna även undersöka vilka värderingar som relateras till de förklaringar som ges till övergreppen.

1.1 Problemformulering

Peter Berglez påpekar att debatt- och ledarartiklar på ett ”medvetet och manifest plan försöker övertyga läsaren om att en idé eller värdering är sann, moralisk riktig etc.”⁶ Artiklarna kan vidare sägas beskriva verkligheten ur ett specifikt perspektiv, där alternativa synsätt trängs undan. Det är därför viktigt anser jag att problematisera de verklighetsbilder som dessa konstruerar och undersöka vilka värderingar som ligger bakom dem då ett av deras primära syften är just att skapa opinion. Hur dessa artiklar väljer att konstruera verkligheten påverkar därmed hur den allmänna opinionen uppfattar orsakerna till de sexuella övergreppen.⁷ Framställningen av händelserna kan även påverka vår egen självbild och bilden av ”de andra” samt synen på hur man bör arbeta för att motverka sexuella övergrepp. Därför är mitt intresse att studera hur händelserna skildras, vilka orsaksförklaringar som ges till övergreppen och vilka värderingar som relateras till dessa.

Med den kritiska diskursanalysen som teoretisk referensram ser jag den mediala debatten som en språklig aktivitet som konstruerar vår bild av verkligheten.⁸ Artiklarna gör anspråk på att beskriva verkligheten och ge förklaringar till övergreppen som passar in i de värderingar som framhålls. Berglez framhåller ett ideologikritiskt perspektiv och menar att texten representerar en särskild *ideologi* som ger uttryck för en ”specifik värdering eller särskilda maktförhållanden”.⁹ Med hjälp av en kritisk diskursanalys vill jag ifrågasätta de verklighetsbilder som artiklarna framställer som självklara. Genom en kvalitativ analys kommer jag att fokusera på ett mindre antal artiklar för att se vilka orsaksförklaringar och verklighetsbilder som relateras till specifika värderingar och maktförhållanden. Uppsatsen kommer således genom den kritiska diskursanalysen granska hur skribenterna till de utvalda

⁵ Brigitte Mra, ”Retorikanalys” i Metoder i Kommunikationsvetenskap, ed. Ulla Moberg och Åsa Jernudd (Lund: Studentlitteratur 2002), 158.

⁶ Peter Berglez, ”Kritisk Diskursanalys” i Metoder i Kommunikationsvetenskap, ed. Ulla Moberg och Åsa Jernudd (Lund: Studentlitteratur 2002), 207.

⁷ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 200.

⁸ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 200.

⁹ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 195.

artiklarna försöker övertyga och införliva sanningar i deras argument om vad som orsakat övergreppen.

1.2 Syfte och frågeställningar

Jag undersöker i denna uppsats hur skribenter i den svenska mediala debatten som växt fram efter händelserna i Köln framställer en viss typ av sanning, med fokus på hur de argumenterar för vad som orsakat övergreppen. Jag ska därmed kartlägga diskurser som framträder både tydligt och mindre tydligt i de utvalda artiklarna. Syftet med uppsatsen är att analysera olika diskurser som framträder i de utvalda artiklarna som diskuterar sexualbrotten i Köln och liknande händelser i Sverige, med fokus på deras argument för vad som är orsaken till händelserna. För att uppfylla mitt syfte använder jag mig av en kritisk diskursanalys med utgångspunkt i ett ideologikritiskt perspektiv, för att kunna undersöka värderingar. För att uppnå mitt syfte ämnar jag besvara följande frågeställningar:

- Vilka orsaksförklaringar till händelserna ges i de svenska debatt- och ledarartiklarna?
- Vilka värderingar relateras till dessa orsaksbeskrivningar?

1.3 Tidigare Forskning

Utrymme saknas för en redogörelse om all tidigare forskning i ämnet men jag vill belysa att tidigare forskning finns genom att kortfattat redogöra för tre forskningar. Pernilla Ouis är fil.dr. i humanekologi och har forskat om sexualitet bland muslimer och sexuell hälsa i ett globalt perspektiv. Ouis forskning undersöker skillnader i synen på sexualitet mellan Sverige och Islam. Tidigare publikationer inkluderar *"Den verkliga kulturkonflikten"? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige* och *Muslimska ungdomar i Sverige: vad innebär egentligen den islamiska sexualmoralens budskap? : religion och hedersproblematik*. I dessa vetenskapliga artiklar granskas den muslimska sexualiteten i en jämförande analys med den svenska. Ouis finner att skillnader i synen på sexualiteten resulterar i en kulturkrock vilket kan leda till olika samhällsproblem.^{10 11} Antropologen Thomas Hylland Eriksen är forskare inom bland annat etnicitet och kultur. Eriksen redogjorde för sin syn på händelserna i Köln i blogginlägget *It's the culture, stupid! Or is it?* I blogginlägget för Eriksen vetenskapliga

¹⁰ Pernilla Ouis, "Muslimska ungdomar i Sverige: vad innebär egentligen den islamiska sexualmoralens budskap? : religion och hedersproblematik." (Akademikerförbundet 2009).

¹¹ Pernilla Ouis ""Den verkliga kulturkonflikten"? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige" Socialvetenskaplig tidskrift, (Förbundet för forskning i socialt arbete, 2009).

resonemang kring orsakerna till händelserna i Köln genom att betona vikten av hur olika konceptualiseringar av ”personhood” förklarar förövarnas agerande. Variationer av ”personhood” hänvisas till bland annat skillnader i ”jag” och ”vi” kulturer samt värderingsskillnader i sociala sammanhang.¹² I antologin *Debatten om hedersmord- feminism eller rasism* resonerar en samling skribenter kring debatten efter hedersmordet på Fadime Sahindal 2002 där debatten resulterade i kulturförklaringar å ena sidan och könsförklaringar å andra sidan. Skribenterna problematiserar debatten och uttrycker skepsis mot begreppet hedersvåld. Vissa av skribenterna fokuserar på begreppet kulturrasism som de menar definierade debatten. I och med att kultur förklarade brottet skildrades kurder som kulturellt våldsamma och ställdes i jämförelse mot ett jämställt Sverige.¹³

1.4 Disposition

Efter presentation av syfte, frågeställningar, problemformulering samt tidigare forskning redogör jag i andra kapitlet min valda teori, kritisk diskursanalys. Den teoretiska referensramen utgår från Michel Foucaults resonemang om makt och skapande av sanningar samt ett ideologikritiskt perspektiv beskrivet av Berglez. Foucaults teorier kombineras med kritisk diskursanalys som används för språklig aktivitet i media, presenterad av Berglez. I detta kapitel presenteras även tre teorier som ökar förståelsen för skribenternas orsaksförklaringar samt möjliggör fler ingångar för att stärka analysen. I det tredje kapitlet presenteras metodologiska verktyg i kvalitativ och kritisk diskursanalys samt materialet. I det fjärde kapitlet ger jag en kortfattad beskrivning av händelserna i fokus för debatten och ger även en kortfattad sammanfattning av den liknande debatten om kön och kultur som följde hedersmordet på Fadime Sahindal år 2002. I det femte kapitlet presenteras analysen där jag med hjälp av kritisk diskursanalys tematiserar den undersökta debatten i olika diskurser. Uppsatsen avslutas med en diskussion av analysen där diskursernas orsaksförklaringar och deras underliggande värderingar behandlas.

¹² Thomas Hylland Eriksen. It's the culture, stupid! Or is it?. Eriksen's blog. Tillgänglig: <https://thomashyllanderiksen.net/2016/01/16/its-the-culture-stupid-or-is-it/>

¹³ Idris Ahmedi et al., *Debatten om hedersmord feminism eller rasism*, (Stockholm: Svartvitts Förlag med Expo, 2002).

2. Teori

2.1 Kritisk diskursanalys som teori

Min utgångspunkt är Foucaults kritiska perspektiv på makt, diskurs och sanning och Berglezs beskrivning av hur kritisk diskursteori kan användas specifikt i analys av mediekommunikation. Uppsatsen får således en socialkonstruktivistisk grund då syftet är att undersöka hur diskurserna konstruerar verkligheten snarare än att se om de är sanna eller falska.¹⁴ Foucaults begreppsdiskussion kring diskurs, sanning och makt används för att förstå hur olika bilder av verkligheten skapas i artiklarna. Roddy Nilsson som tolkar Foucaults verk i *Foucault en introduktion* hävdar att Foucaults tankegångar om bland annat makt och diskurs ”har blivit en del i den akademiska och kulturella diskussionen på ett sätt som gör att vi inte längre har klart för oss varifrån de kommer”.¹⁵ Eftersom diskurs, makt och sanning är centrala begrepp i min analys finner jag det relevant att använda Foucaults teorier.

För att beskriva begreppet makt poängterar Foucault att makt är föränderligt och dynamiskt. Vidare påpekar han att det inte finns en statisk motsättning mellan de som utövar makt och de som påverkas av den då makt är något som används av alla och genomsyrar hela samhället.¹⁶ På så sätt kan artiklarna ses som former av maktutövning. Det finns enligt Foucault inte endast en makt utan flera makter som verkar samtidigt.¹⁷ Artiklarna representerar flera makter som både samspekar och konfronterar varandra.

I resonemang kring sanningsbegreppet använder Foucault genealogi, vilket kan beskrivas som en metod för att ifrågasätta vad samtiden tar för en given sanning. Genealogin undersöker hur verklighetsuppfattningar utesluter alternativa synsätt.¹⁸ Samtidens sanningar är resultatet av olika processer påverkade av sin sociala kontext och rådande maktförhållanden, i enlighet med ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Det är därmed relevant att undersöka hur artiklarna inte bara återspeglar ett skeende utan också hur de bidrar till vår verklighetsbild av vad som är sant genom att se kritiskt vad skribenterna i artiklarna framställer som ”naturligt” och självklart.¹⁹

¹⁴ Søren Barlebo Wenneberg, *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*, (Stockholm: Lieber AB, 2000), 29.

¹⁵ Roddy Nilsson, *Foucault en introduktion* (Malmö; Égilaté, 2008), 9.

¹⁶ Nilsson, *Foucault en introduktion*, 88.

¹⁷ Nilsson, *Foucault en introduktion*, 9.

¹⁸ Nilsson, *Foucault en introduktion*, 71.

¹⁹ Nerman, *Massmedieretorik*, 19.

Diskurs beskrivs i Foucaults *Vetandets arkeologi*, som ”ett system för spridning av utsagor” som representerar verklighetsuppfattningar.²⁰ Foucaults teorier söker öka förståelsen för diskurserna och deras relation till andra diskurser.²¹ I *Diskursens ordning* diskuterar Foucault diskurser som processer av uteslutning, då ”en diskurs kan underminera en annan diskurs och därmed försvaga eller uttradera den”.²² Orsaksförklaringar som blir dominanta i artiklarna kan därmed komma att utesluta alternativa förklaringar. En diskurs definieras både av vad den säger och av vad den exkluderar, det vill säga vad den inte säger.²³ Det blir därmed också viktigt att ta hänsyn till vad skribenterna i artiklarna utesluter i sina verklighetsbeskrivningar och orsaksförklaringar.

Berglez beskriver i metodboken *Metoder i kommunikationsvetenskap* hur kritisk diskursanalys används i mediekommunikation. Berglez har influerats av Virgil van Djijs och Norman Fairclough, som båda har varit betydande för den kritiska diskursteorin.²⁴ Berglez argumenterar att texter som produceras i samhället inbegriper sociala, ideologiska, politiska och ekonomiska influenser. Texten och dess kontext verkar i en ömsesidig relation till varandra.²⁵ Artiklarna presenterar således inte bara händelseförloppen utan påverkar även hur vi uppfattar verkligheten. Berglez använder begreppet ideologikritik för att beskriva en analys av varför texten ser ut som den gör och vilka värderingar som kan ligga bakom.²⁶ Användandet av ett ideologikritiskt perspektiv belyser hur skribentens verklighetsuppfattning tar sig uttryck, hur makt- och dominansförhållanden i samhället konstrueras och hur skribenternas språkanvändning konstruerar verkligheten. Skribenternas underliggande värderingar har en betydande roll för hur de konstruerar verkligheten i artiklarna, vilket kan ske genom både medvetna och omedvetna processer.²⁷ Hur den ideologikritiska analysen genomförs beskrivs vidare i metodkapitlet.

Sammanfattningsvis är min förhoppning att en teoretisering av Foucaults resonemang kring makt, diskurs och sanning erbjuder en ingång i den kritiska diskursanalysen som presenteras av Berglez med fokus på mediekommunikation. För att ge ingångar till analysen redogör jag i följande kapitel för teoretiska reflektioner i ämnen som är betydande i debatten.

²⁰ Nilsson, Foucault en introduktion, 54.

²¹ Nilsson, Foucault en introduktion, 58.

²² Nilsson, Foucault en introduktion, 62.

²³ Nilsson, Foucault en introduktion, 55.

²⁴ Nilsson, Foucault en introduktion, 55.

²⁵ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 195.

²⁶ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 209.

²⁷ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 209.

2. 2 Teoretiska reflektioner kring kön och kultur

För att få en större förståelse för hur skribenternas argument är kopplade till deras syn på verkligheten presenteras kortfattat tre teoretiska reflektioner. Först ges en beskrivning av genusteorin utifrån reflektioner av Lena Gemzöe, docent i genusvetenskap och Robert Connell, maskulinitetsforskare. Därefter beskrivs intersektionalitet utifrån Paulina de los Reyes och Diana Mulinaris reflektioner i *Intersektionalitet*. Slutligen beskrivs teorier om kultur där antropologen Kirsten Hastrups och Pernilla Ouis, fil.dr. i humanekologi, teorier skildras. Jag vill förtydliga att artiklarna inte uttryckligen hänvisar till dessa teorier utan istället bör dessa teoretiska reflektioner ses som ett komplement för att fördjupa förståelsen för skribenternas verklighetsbild.

2. 2. 1 Genusteori

Genusteori utgår från att det råder en ojämlikhet mellan könen där kvinnan är underordnad mannen. ”Våld mot kvinnor och sexuellt utnyttjande av kvinnor” är enligt Gemzöe det mest brutala kvinnoförtrycket.²⁸ Gemzöe hävdar att ojämlikheterna i samhället visar på en ordning som har en systematisk karaktär. Idén om att samhället är format utifrån ett slags system kallas för genusordning eller genussystem och har inom forskningen ersatt begreppet patriarkat. Likaså har begreppet kön alltmer ersatts av genusbegreppet därför att könsbegreppet hade en tydligare biologisk konnotation. Genusbegreppet infördes främst för att betona den socialt och historiskt konstruerade bilden av kön.²⁹

Genusteorin poängterar att det är föreställningen om vad som är manligt och kvinnligt som skapar det hierarkiska systemet.³⁰ Genus är en relationell kategori där det kvinnliga står i relation till det manliga vilket resulterar i ett dualistiskt tänkande av manligt och kvinnligt. Några av de motsatsparen är aktiv/passiv, offentligt/privat, intellekt/kropp, förnuft/känsla, subjekt/objekt och oberoende/beroende.³¹ Dikotomin subjekt och objekt är betydande för framställningen av sexualitet. Istället för att vara ett subjekt med egna sexuella behov betraktas kvinnan i samhället som ett objekt för mannens sexuella begär. Gemzöe betonar att vad som är

²⁸ Lena Gemzöe, *Feminism*, (Stockholm, Bilda Förlag & Idé, 2014), 22.

²⁹ Gemzöe, *Feminism*, 83.

³⁰ Gemzöe, *Feminism*, 84.

³¹ Gemzöe, *Feminism*, 86.

manligt och kvinnligt är flexibelt och varierar över tid. Genusstrukturen är således inte statisk utan föränderlig.³²

Connell undersöker och problematiserar begreppet ”maskulinitet”. Maskulinitetsbegreppet har fått stor betydelse för den svenska mediedebatten då den har kretsat kring synen på förövarna, vilka alla var män, samt kring definitionen av manlighet. I *Maskuliniteter* förklarar Connell att begreppet är pluralistiskt, sociologiskt skapat och föränderligt. Begreppet maskulinitet är även ”alltid motsägelsefull och splittrad”.³³ Connell betonar vikten av att maskuliniteter verkar i ett samspel om kön, klass och etnicitet.³⁴ En maskulinitet definieras i förhållande till andra maskuliniteter och även till genusstrukturen i sin helhet. Även om det finns mängder av olika maskuliniteter finns det en så kallad hegemonisk maskulinitet som är överordnad och ses som både en idealbild och norm.³⁵ Till exempel beskriver Connell hur den heterosexuella maskuliniteten överordnas den homosexuella. Den hegemoniska maskuliniteten är föränderlig och ser inte ut på samma sätt överallt. Vidare beskrives hur den europeiska och den amerikanska synen på den hegemoniska maskuliniteten har ett starkt samband med våld.³⁶ Connell exemplifierar våldskulturen med imperiebyggandet och annan historisk krigsföring, vilket har bidragit till definitionen av maskulinitet.³⁷ Connell hänvisar även till rationalitet och förnuft som viktiga karaktärsdrag i definitionen. Bland klassiska filosofer som Descartes och Kant, skapades den kulturella föreställningen av maskulinitet som förnuft och rationalitet i motsats till natur och känsloliv. Det finns således en dualism inom den hegemoniska maskuliniteten mellan dominans och våld å ena sidan och forskning och rationalitet å andra sidan. Dessa två poler, existerar för närvarande sida vid sida, ibland i samverkan och ibland i opposition mot varandra, förklarar Connell.³⁸

2. 2. 2 Intersektionalitet

De som använder sig av intersektionell analys ämnar vidga analysramen då de menar att makt och ojämlikhet inte kan reduceras till enbart kön. Paulina de los Reyes och Diana Mulinari beskriver i *Intersektionalitet* att teorin har sitt ursprung i den antirasistiska kritiken till

³² Gemzöe, *Feminism*, 28.

³³ Connell, *Maskuliniteter*, 97.

³⁴ Robert Connell, *Maskuliniteter*, Översatt av Åsa Lindén (Göteborg: Bokförlaget Diadalos AB, 2003), 172.

³⁵ Robert Connell, *Maskuliniteter*, Översatt av Åsa Lindén (Göteborg: Bokförlaget Diadalos AB, 2003), 184.

³⁶ Connell, *Maskuliniteter*, 184.

³⁷ Connell, *Maskuliniteter*, 164.

³⁸ Connell, *Maskuliniteter*, 196.

feminismen och har utvecklats i viljan att se fler maktrelationer³⁹ Intersektionalitet är en feministisk kritisk teori som ämnar undersöka globala processer efter fler maktförhållanden än det mellan könen. Genom att problematisera den feministiska verklighetsbilden undersöks maktstrukturer i exempelvis klass och etnicitet.⁴⁰ De los Reyes och Mulinari hänvisar till forskare som menar att feminismens utveckling har hindrats utav den ”vita, heterosexuella, medelklassens hegemoni”.⁴¹ Förutom kön, klass och etnicitet ämnar även intersektionalitet belysa konstruktioner av ojämlikhet som sker mellan olika samhällsnivåer. De förklarar hur exempelvis hedersrelaterat våld i Sverige kan förstås genom att belysa hur patriarkala strukturer i samhället förstärkas av rasism på institutionell nivå vilket i sin tur förvärrar för barn och kvinnor på individuell nivå.⁴² Den strukturella makten är inte fast och orörlig utan flexibel som varierar i tid och rum. Maktrelationerna är således inte bara många och komplexa utan även föränderliga.⁴³ Sammanfattningsvis är intersektionalitet en feministisk kritisk teori som strävar att synliggöra och problematisera fler maktförhållanden och ojämlikheter som verkar i samhället.

2. 2. 3 Teorier om kultur

Hastrup beskriver kultur som en social företeelse och redogör för olika synvinklar på begreppet i *Kultur – den flexibla gemenskapen*.⁴⁴ Hastrup gör teoretiska reflektioner om att kultur är både föränderlig och flexibel. Kultur identifieras i mötet med andra kulturer då de ställs i förhållande till varandra där vissa specifika karaktärsdrag hos en kultur kan förstärkas beroende på vad som är signifikant hos den andra kulturen. Det är även ofta skillnaderna i kulturerna som förstärks vid identifikationen, för att på så sätt skilja på ”vår” och ”deras” kultur. Detta blir relevant i migrationsprocesser då en stor mängd människor rör sig från ett sammanhang till ett annat. Hastrup menar att kulturidentifikationen för flyktingar ”inte bara bestäms av ursprungslandet utan förvisso också av mottagarsituationen”.⁴⁵ Flyktingars kulturella identifikation beror på vilket land och kultur de möter.⁴⁶

³⁹ Paulina de los Reyes och Diana Mulinari, *Intersektionalitet – Kritiska reflektioner över o(jäm)likhetens landskap* (Malmö: Liber AB, 2005), 9.

⁴⁰ De los Reyes och Mulinari, *Intersektionalitet*, 9.

⁴¹ De los Reyes och Mulinari, *Intersektionalitet*, 8.

⁴² De los Reyes och Mulinari, *Intersektionalitet*, 15.

⁴³ De los Reyes och Mulinari, *Intersektionalitet*, 11.

⁴⁴ Kirsten Hastrup, *Kultur – den flexibla gemenskapen*, (Lund: Studentlitteratur AB, 2004), 93.

⁴⁵ Hastrup, *Kultur – den flexibla gemenskapen*, 93.

⁴⁶ Hastrup, *Kultur – den flexibla gemenskapen*, 93.

Hastrup framför en risk med att kulturella förklaringar kan förhindra att andra relevanta faktorer beaktas. Hastrup beskriver detta som att ”kulturen ofta drar sin egen slöja över en rad andra skillnader”.⁴⁷ Orsaksförklaringar till exempelvis en specifik handling kan förutom kulturella även vara ”språkliga, fattigdomsrelaterade med mycket mera”.⁴⁸ Även om kultur i vissa sammanhang kan förklara vissa agerande är det viktigt att inte glömma andra betydande faktorer.

Hastrup beskriver att ”kulturen blir först ett allvarligt problem när man använder den som ursäkt för eller förklaring till övergrepp”.⁴⁹ Eftersom det i varje kultur finns många olika handlingsätt är det inte kulturen själv som handlar utan individuella personer som bör stå till svars. Det är därmed inte legitimt att skylla på kulturen eller bortförklara med kulturargument för handlingar utförda av individer. Hastrup tar exemplet hedersmord då gärningsmannen ofta framställs vara bundet till sin kultur.⁵⁰ Även om individer måste förhålla sig till den kulturen som de lever i finns det alltid ett val då en kultur aldrig är så fast att det inte finns plats för individer att gå emot den, hävdar Hastrup. Ett övergrepp bör inte ses som ”ett utövande av egna kulturella rättigheter utan en kränkning av andras mänskliga rättigheter”.⁵¹ Hastrup menar att inte alla handlingar kan rättfärdigas med hänvisning till kultur utan att den kulturella rättigheten går förlorad när den kränker andras rättigheter.⁵²

I den vetenskapliga artikeln *Den verkliga kulturkonflikten”? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige* belyser Ouis värderingsskillnader som har religiös grund. Ouis är forskare i kön, hedersrelaterat våld och sexualitet bland muslimer samt sexuell hälsa i ett globalt perspektiv där hon undersöker normkonflikter och integration.⁵³ Ouis ger en teoretisk genomgång av sexualmoralen inom islam och vad den kan ge för följder i Sverige. Hon beskriver att det finns en problematik att generalisera islam eller muslimer då det riskerar att bidra till islamofobi. Dock är det viktigt hävdar Ouis att skilja på rasism och kritik mot islams normer. Ouis pekar på tendenser att islam blir viktigare för migranter och menar att detta kan ses som ett uttryck av

⁴⁷ Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 72.

⁴⁸ Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 75.

⁴⁹ Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 73.

⁵⁰ Hastrup, Kultur - den flexibla gemenskapen, 73.

⁵¹ Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 162.

⁵² Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 162.

⁵³ ”Pernilla Ouis”, Malmö Högskolas hemsida, hämtad den 13 april, 2016, <http://forskning.mah.se/id/impeou>

en ”existentiell kris” som dessa människor genomgår. Därför blir många människor mer konservativa i samband med migrationsprocessen.⁵⁴

Sexualmoralen och den konservativa synen på sexualitet som finns inom islam skapar spänningar och sociala problem i migrationsprocessen till västerländska länder där det råder en mer tillåtande syn på sexualitet. Ouis påpekar att det finns en reell kulturkonflikt i synen på kvinnor och sexualitet mellan islam och västvärlden.⁵⁵ Sexualmoralen tar sig bland annat uttryck i könssegregation i vissa islamska sammanhang. Den tar sig även uttryck i vad Ouis kallar ”den förbjudna sexualiteten”.⁵⁶ Inom islam förbjuds sex utanför äktenskapet vilket i och för sig inte är reserverat för endast islam utan återfinns i fler moraliska system. Dock betonar Ouis betydelsen av hederskulturen i islam som hårt straffar de som bryter mot sexualmoralen. Inom islam faller sexualmoralen hårt på särskilt kvinnor som förväntas bära kläder och bete sig på ett sätt som inte väcker männens lust. Den strikta sexualmoralen skapar en motsättning mot en mer tillåtande västerländsk syn på sexualitet och kvinnor. Motsättningen resulterar i sin tur i sociala problem i samhället.⁵⁷

Sammanfattningsvis används dessa teoretiska reflektioner kring kultur och kön för att fördjupa analysen. Då diskursen om kön hänvisar till ett system där män överordnas kvinnor blir det relevant att se hur konstruktionen av verkligheten i diskursen relateras till de teoretiska reflektioner Gemzöe och Connell för kring detta. Eftersom diskursen om kultur ger kulturella förklaringar till övergreppen i ett sammanhang där majoriteten av förövarna i nyheterna rubricerats som asylsökande blir det relevant att föra resonemang kring Ouis och Hastrups teorier om kulturella skillnader och kulturella identifikationsprocesser i migrationsprocessen. Den alternativa diskursen söker beskriva en komplex verklighet där fler faktorer samverkar vilket relateras till den intersektionella teorin. Denna teori belyser även vad de andra diskurserna utesluter i sina orsaksförklaringar. Slutligen är teoretiska reflektioner kring maskulinitet relevanta då både diskursen om kultur och diskursen om kön konstruerar en bild av maskulinitet i orsaksförklaringarna till övergreppen.

⁵⁴ Ouis, ”Den verkliga kulturkonflikten”? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige, 350.

⁵⁵ Ouis, ”Den verkliga kulturkonflikten”? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige, 351.

⁵⁶ Ouis, ”Den verkliga kulturkonflikten”? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige, 351.

⁵⁷ Ouis, Den verkliga kulturkonflikten? Islamisk sexualmoralisk i liberala Sverige, 355.

3. Metod

I detta kapitel redogörs uppsatsens metodologiska verktyg. Först beskrivs den kvalitativa analysen. Sedan beskrivs användningen av kritisk diskursanalys främst utifrån Berglez ideologikritiska perspektiv. Därefter beskrivs materialet där jag resonerar kring urvalet. I slutet av kapitlet resonerar jag kring uppsatsens validitet och reliabilitet.

3.1 Kvalitativ analys

I en kvalitativ analys tas endast det väsentliga delarna ut genom noggrann läsning av texterna och medvetenhet om texternas kontext.⁵⁸ Till skillnad från en kvantitativ analys ger inte en kvalitativ analys samma möjligheter att dra ett övergripande resultat av undersökningen. Däremot menar Gray et al. att den största fördelen med en kvalitativ metod är att den kan fånga meningsfulla nyanser som siffror i en kvantitativ metod inte kan.⁵⁹ Esaiason et al., framhåller ytterligare argument för att välja en kvalitativ analys framför en kvantitativ analys. Den kvalitativa analysen har möjlighet att se det dolda i texterna, den så kallade implicita informationen, som endast kan undersökas genom en noggrann läsning av texterna.⁶⁰

3.2 Kritisk diskursanalys som metod

I *Metoder i kommunikationsvetenskap* beskriver Berglez kritisk diskursanalys utifrån ett ideologikritiskt perspektiv genom att bland annat hänvisa till Norman Fairclough och Vigil van Dijks.⁶¹ Genom den kritiska diskursanalysen undersöks hur diskurserna producerar verklighetsbilder och framställer förövarna.⁶² Att undersöka skribenternas språkliga val för att beskriva orsaken till händelserna blir en ingång till att beskriva texten som diskurs. En texts ideologiska egenskaper utvinns genom att beskriva den systematiska närvaron av ”implicit information” och närmare bestämt ”underliggande meningar, opinioner och värderingar”.⁶³ Ideologikritik ser till varför en text ser ut som den gör och strävar att se värderingar och ideologier som finns representerade i texten.⁶⁴

Jag använder Berglez föreslagna schema på ett pragmatiskt tillvägagångssätt genom att belysa olika delar av materialet med hjälp av dess beståndsdelar från makro till mikronivå.

⁵⁸ Peter Esaiasson et al. *Metodpraktikanten, Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2002), 233.

⁵⁹ Gray et al. *The Research Imagination*, 42.

⁶⁰ Esaiasson et al., *Metodpraktikanten, Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 233.

⁶¹ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 200.

⁶² Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 209.

⁶³ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 206.

⁶⁴ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 206.

Makroanalysen ämnar förklara hur diskursen konstruerar verkligheten genom en *bakgrund* och *orsak/verkan* förhållande. I mikroanalysen undersöks textens *implikationer*, *frånvarande information* och *lexikala stil*.⁶⁵ Eftersom Berglezs schema avses användas djupgående på en specifik artikel plockar jag istället ut de beståndsdelar som passar bäst för de specifika citaten. Dessa analytiska verktyg används för att undersöka medvetna och omedvetna processer som skildrar texternas ideologiska perspektiv. I enlighet med Berglezs schema kontextualiseras materialet i analysen.⁶⁶

Sammanfattningsvis är analysen kvalitativ utförd genom en kritisk diskursanalys ur ett ideologikritiskt perspektiv. Den kritiska diskursanalysen undersöker hur språket bidrar till att skapa sanning. Ideologikritiken syftar till att belysa vad som återspeglas i texterna i form av värderingar och normer i samhället.⁶⁷ Både det ideologikritiska perspektivet och den kritiska diskursanalysen ser således texterna som hjälpmedel för att skapa en uppfattning av hur verkligheten konstrueras.⁶⁸

3.3 Material

Ett första steg för att finna materialet till analysen var att få en helhetsbild av debatten. Jag läste därför noggrant en mängd olika artiklar för att få ett grepp om vilka diskurser som fördes. Jag lade då märke till att det fanns en tydlig diskurs som argumenterade för könets betydelse, en annan tydlig diskurs som argumenterade för kulturens betydelse samt en tredje diskurs som såg till fler olika faktorer däribland förövarnas utsatta situation med betoning på normlöshet.

Efter att ha funnit dessa tre teman har jag utifrån en kvalitativ analys valt ut 13 artiklar för analys.⁶⁹ Jag fann materialet huvudsakligen via *Retriever* (Mediearkivet) som är ett digitalt nyhetsarkiv. Sökningen preciserades utifrån de nämnda frågeställningarna och artiklar som inte diskuterade orsaksförklaringar till övergreppen valdes bort. Tidsramen för artiklarna baseras på syftet att se till den mediala debatten efter sexualbrotten i Köln. Därför gjordes ett medvetet val att inkludera artiklar som är skrivna från och med januari 2016. En del av artiklarna är från de stora dagstidningarna som har en liberal ståndpunkt. För att försäkra mig om att få en ideologisk bredd som inkluderar de nämnda temana gjorde jag sökningar efter artiklar utanför *Retriever* i tidningar med specifika ideologiska perspektiv. På så sätt inkluderas även artiklar

⁶⁵ Berglez, "Kritisk Diskursanalys", 204.

⁶⁶ Berglez, "Kritisk Diskursanalys", 206.

⁶⁷ Esaiasson et al., *Metodpraktikanten, Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 235.

⁶⁸ Esaiasson et al., *Metodpraktikanten, Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 235.

⁶⁹ Artiklarna är bifogade i ett appendix längst bak i uppsatsen.

från *SD Kuriren*, som är Sverigedemokraternas medlemstidning, *Feministiskt Perspektiv*, som har en feministisk utgångspunkt, *Nya Tider*, som har beskrivits som främlingsfientlig⁷⁰ samt *EXPO* som tar en öppen ställning emot främlingsfientlighet.⁷¹ Jag valde att utesluta en bildanalys av de bilder som inkluderats i artiklarna, dels på grund av tidsbrist men framförallt för att mitt fokus var att se vilka språkliga verktyg skribenterna använder för att framställa verkligheten.

3.4 Reliabilitet och validitet

Det finns svårigheter med en ideologikritisk analys eftersom underliggande meningar och värderingar ofta läggs fram som ”objektiv fakta”.⁷² Berglez beskriver en paradox vid förståelsen för textens ideologiska egenskaper. Å ena sidan menar Berglez att det är viktigt att kunna ställa sig objektiv till texten och se texten utanför dess kulturella sammanhang. Å andra sidan bör den som analyserar texten vara delaktig i textens kultur för att ha förståelse för i vilket sammanhang texten verkar i.⁷³ Jag strävar att inte låta mina fördomar påverka undersökningen utan använder mig av den kritiska diskursanalysens struktur för att i största möjliga mån objektivt studera artiklarna. Utmaningen ligger i att få en balans mellan objektivitet, distans till ämnet, medvetenhet inför förutfattade meningar och subjektivitet i analysen.⁷⁴

I och med att jag inte inkluderar hela artiklar utan endast citat i analysen hamnar citatet utanför dess kontext, vilket kan påverka tolkningen av citatet för den som läser uppsatsen. Jag är noga med att referera till vilken artikel jag hänvisar till då läsaren enkelt kan kolla upp källan och läsa artikeln i dess helhet. Jag har även försökt att välja de citat som representerar artikelns värderingar för att inte ge en skev bild av skribentens intention.

Reliabilitet syftar till att forskningen ska utföras på ett sådant vis så att de som ifrågasätter resultatet kan upprepa undersökningen och uppnå samma resultat.⁷⁵ En kvalitativ analys kan anses svårare att upprepa än en kvantitativ då den i större utsträckning bygger på tolkning.⁷⁶ Esaiasson et al., diskuterar ”hermeneutik” vilket är ”läran om läsning och tolkning”.⁷⁷

⁷⁰ Per Jansson, ”Nya Tider får 1,7 miljoner i presstöd”, *Journalisten.se*. 2 oktober 2013. Hämtad från <http://www.journalisten.se/nyheter/nya-tider-far-17-miljoner-i-presstod>

⁷¹ ”Vanliga frågor”, Expo Stiftelsen, hämtad den 11 april, 2016 från <http://stiftelsen.expo.se/faq.html>

⁷² Berglez, ”Kritisk diskursanalys”, 203.

⁷³ Berglez, ”Kritisk diskursanalys” 203.

⁷⁴ Tim May, *Samhällsvetenskaplig forskning* (Lund: Studentlitteratur, 2001), 155.

⁷⁵ Gray et al. *The research imagination*, 12.

⁷⁶ Gray et al. *The research Imagination*, 42.

⁷⁷ Esaiasson et al., *Metodpraktikant*, 245.

Eftersom vi bär på olika värderingar och fördomar med mera som är svåra att bortse ifrån, kan det vara svårt att uppnå den neutralitet som reliabiliteten kräver. Reliabilitet utgör därmed något som varje forskare bör sträva efter för att nå objektivitet i sin forskning, men svårt att uppnå helt fullt ut, hävdar Gray et al.⁷⁸ Sökningen i Retriever med det bifogade appendixet underlättar för forskare att upprepa analysen då de kan använda sig av samma material. Eftersom uppsatsen bygger på en undersökning av vad som sägs i texterna behöver jag bevisa att tolkningarna som görs inte är baserade på personliga erfarenheter och idéer. Därför genomför jag undersökningen noggrant så att läsaren kan bekanta sig med källorna och ta del av citaten för att ha möjlighet att följa med i undersökningens olika steg.

Validitet hänvisar till överensstämmelsen mellan vad forskaren vill undersöka och bevisen som forskaren lägger fram.⁷⁹ Gray et al, hävdar att varje forskare bör försöka nå en så pass stark validitet som möjligt i sin forskning genom att se till att korrelationen mellan forskarens teoretiska definition och bevisen är så tydliga som möjligt samt att vara uppmärksam på potentiella avvikelser.⁸⁰ För att uppnå stark validitet har jag noggrant valt ut frågeställningar som jag i analysen är intresserad av att undersöka. Validiteten tordes öka i och med att mitt metodval och teoretiska utgångspunkt i kritisk diskursanalys är tätt sammankopplade. I och med att uppsatsen har ett socialkonstruktivistiskt förhållningssätt är jag medveten om att uppsatsens resultat inte kan ses som en objektiv sanning då uppsatsen i sig konstruerar en verklighet. Studien syftar dock inte att jämföra hur pass diskurserna stämmer överens med verkligheten utan bör istället ses som ett bidrag till att se hur olika föreställningar och verklighetsbilder framställs av de olika diskurserna som ämnar förklara sexualbrotten i Köln och liknande händelser i Sverige.

4. Händelserna i fokus för debatten

Debatten kretsar kring olika händelser av sexualbrott i offentligheten. Genom en förklaring av händelserna hoppas jag ge den läsare som inte har en god förförståelse för skeendet bättre utgångspunkt för debattens olika orsaksförklaringar. Det som tyckts ha triggat igång debatten i Sverige är de sexuella ofredandena som skedde i Köln nyårsafton 2016. Kort efter händelserna i Köln rapporterade svensk media om sexuella övergrepp i ett flertal svenska städer på nyårsafton och på festivalen ”We are Sthlm”. De sexuella övergreppen i Köln beskrevs som ett

⁷⁸ Gray et al. The research imagination, 12.

⁷⁹ Gray et al. The research imagination, 12.

⁸⁰ Gray et al. The research imagination, 12-13.

”massövergrepp” där kvinnor på torget framför domkyrkan i Köln omringades av män i grupp.⁸¹ Tysklands justitieminister Heiko Maas uttalade misstankar om att övergreppen måste ha varit planerade på grund av det stora antalet.⁸² Fokus för flertalet av artiklarna var förövarnas bakgrund. I artikeln ”Övergreppen i Köln – det här har hänt” sägs den avsatte polischefen initialt ha uttalat sig om att förövarna hade ett ” nordafrikanskt eller arabiskt utseende” men att polisen idag tror att gärningsmännen mestadels kommer från Marocko och Algeriet.⁸³ Händelsen rapporterades ha ”skakat om Tyskland” och lett till en debatt om flyktingmottagande och sexualbrott.⁸⁴ Tysklands regering beslutade efter dessa övergrepp att införa en skärpning av lagstiftningen som innebär att en flykting som döms till villkorligt fängelse nu har förverkat sin rätt till asyl.⁸⁵ I ett flertal städer i Sverige rapporterades om kvinnor och flickor som hade blivit omringade av grupper av män under nyårsnatten. Dessutom riktades kritik mot polisen om att de hade tystat ner sexuella övergrepp på festivalen ”We are Sthlm” sommaren 2015. I artikeln ”Övergreppen på festivalen i Stockholm rapporterades aldrig vidare” berättar evenemangschefen Robert Ticolou att övergreppen begicks av ”grupper av killar som uppsåtligt riktar in sig på att omringa och ofreda tjejer”. Vidare beskrivs förövarna i artikeln vara ”flykting-ungdomar företrädesvis från Afghanistan”.⁸⁶

Paralleller kan dras mellan den nuvarande debatten om kön och kultur med hedersmordet på Fadime Şahindal år 2002. Cwejman hävdar i en artikel i *Göteborgsposten* att ”efter händelserna i Köln är det som om hedersvåldsdebatten från början av 2000-talet sänds i repris”⁸⁷. Den 21 januari 2002 sköts Fadime ihjäl av sin pappa.⁸⁸ Mordet förklarades som hedersrelaterat då pappan skall ha mördat Fadime på grund av att hon vanhedrat familjen genom att träffa en svensk pojkvän.⁸⁹ Socialantropologen Hylland Eriksen, menar att debatten då, liksom idag, blev polariserad där argument om kulturens betydelse positionerade sig emot de som argumenterade för genusstrukturens betydelse.⁹⁰ Antropologen Mikael Kurkiala har skrivit ett antal debattartiklar i *Dagens Nyheter* där han hävdar kulturens betydelse för mordet. Kurkiala

⁸¹ Lundin, ”Kvinna efter övergreppet: ”Kände händer överallt”, Svenska Dagbladet, publicerad 14 april, 2016.

⁸² Jan Lewenhagen, ”Tyska justitieministern: Övergreppen i Köln var planerade” Dagens Nyheter, publicerad 1 januari 2016.

⁸³ Lewenhagen, ”Tyska justitieministern: Övergreppen i Köln var planerade”.

⁸⁴ Lina Lund, ”153 gärningsmän identifierade efter Köln-övergrepp”, Dagens Nyheter, publicerad 13 april 2016.

⁸⁵ Jan Lewenhagen, ”Övergreppen i Köln – det här har hänt” Dagens Nyheter, publicerad 12 januari, 2016.

⁸⁶ Wierup, ”Övergreppen på festivalen i Stockholm rapporterades aldrig vidare”. Dagens Nyheter, publicerad 10 januari, 2016.

⁸⁷ Adam Cwejman, ”Cwejman: Kultur förklarar sexuella övergrepp”, Göteborgsposten, publicerad 13 januari, 2016.

⁸⁸ Philip Ramqvist, ”Fadime mördades för hedern” Dagens Nyheter, publicerad 19 januari, 2002.

⁸⁹ Ramqvist, ”Fadime mördades för hedern”.

⁹⁰ Eriksen, ”It’s the culture, stupid! Or is it?”.

menade att det var nödvändigt att ta in kurdiska kulturens värderingar för att förstå händelsen vilka gav fadern referensramar som rättfärdigade mordet.⁹¹ Mot detta ställdes argument om genusstrukturer som såg mordet som en individuell tragedi vilken i sin tur gav uttryck för ett generellt manligt förtryck av kvinnor.⁹² I *Debatten om Hedersmord – Feminism eller rasism?* samlas nio skribenter som deltog i debatten 2002. Skribenterna kommer till snarlika slutsatser där de framhåller att debatten präglades i mångt och mycket av ”kulturrasistiska och etnocentriska föreställningar” där män från mellanöstern ställdes mot svenska män.⁹³ De påpekar att män med ”invandrarbakgrund” kollektivt representerade en homogen kvinnosyn som jämfördes med en liberal syn på jämställdhet i Sverige.

Sammanfattningsvis kretsar den mediala debatten om sexuella övergrepp av kvinnor i offentligheten där förövarna var män, agerade i grupp och pekades ut att ha en bakgrund från något annat land än landet där övergreppen skedde. Medias rapportering om förövarnas bakgrund utgör en viktig punkt för att förstå varför det finns skribenter som argumenterar för kulturens betydelse. Den tidigare debatten om hedersmordet på Fadime var inte relaterat till ett sexualbrott men kom ändå att kretsa kring en diskussion om kön och kultur. Efter denna kortfattade bakgrundsbeskrivning av händelserna som är fokus för debatten samt en kort redogörelse för en tidigare liknande debatt presenteras nu analysen.

5. Analys

Jag har i min analys av den svenska mediala debatten i debatt- och ledarartiklarna observerat tre framträdande diskurser vilka presenteras var för sig. De tre diskurser som undersöks är diskursen om kultur, diskursen om kön samt en alternativ diskurs med en mer komplex verklighetsbild som hamnat i skymundan av de andra två. Genom olika användningar av språket konstruerar diskurserna verklighetsbilder och orsaksförklaringar. Diskurserna analyseras utifrån teoretiska resonemang av Foucault samt det ideologkritiska perspektivet presenterat av Berglez kombinerat med metodologiska verktyg tillhörande den kritiska diskursanalysen.

5. 1 Diskursen om Kön

Diskursen om kön framkommer tydligt i artiklarna. Inom denna diskurs framställs händelserna inte som ett nytt fenomen utan visar istället på att sexuella övergrepp av män mot kvinnor sker

⁹¹ Eriksen, "It's the culture, stupid! Or is it?".

⁹² Eriksen, "It's the culture stupid? Or is it?".

⁹³ Idris Ahmedi et al., *Debatten om hedersmord feminism eller rasism*, 10.

överallt oavsett kultur. Diskursen konstruerar en verklighet som porträtteras som självklar i diskursen och representerar en viss sanning.⁹⁴ Enligt Foucault definieras en diskurs lika mycket av vad den inkluderar som vad den utesluter.⁹⁵ Uteslutandet av andra orsaksförklaringar som kultur eller förövarnas situation är därmed betydande för vad diskursen står för. Urvalet av citat visar att i könets diskurs konstrueras sexuella övergreppen som ett uttryck av makthierarkin mellan män och kvinnor. Skribenterna inom denna diskurs ser inte de sexuella övergreppen som enstaka fall utan istället beskrivs sexuella övergrepp som en global företeelse vilka är vanligt förekommande.

I följande citat som är taget från ”När debatten tar slut – vad gör vi då?” av Östensson et al. en publicerad på *Sveriges Televisions* hemsida demonstreras tydligt hur det är förövarens könstillhörighet står i fokus som orsaken till övergreppen. Skribenterna till artikeln har en gemensam utgångspunkt i den feministiska ideologin och arbetar på olika sätt för jämställdhet och att motverka sexuellt våld.⁹⁶

*”Män har utsatt kvinnor, barn, transpersoner och andra män för sexuella övergrepp, trakasserier och våld genom alla tider, i alla städer och i alla länder världen över. Oavsett var i världen det sker, finns det en gemensam nämnare hos förövarna – att de är män”.*⁹⁷

I citatet demonstreras en *bakgrund* som beskriver att män har utfört sexuella övergrepp ”genom alla tider”. Utifrån makroperspektivet i den kritiska diskursanalysen ger bakgrunden en förklaring till skribenternas uppfattning av verkligheten.⁹⁸ I denna verklighet framställs orsaken till händelserna att alla förövarna var män vilket hänvisar till förekomsten av en maktstruktur där män systematiskt agerar och alltid agerat våldsamt. Denna struktur visar på en mer statisk bild än den som Gemzöe framställer då hon istället menar att genusstrukturen är föränderlig.⁹⁹ Därtill visar konstruktionen av männen på en mer statisk bild av maskulinitet som Connell beskriver. Connell hävdar att maskulinitet är föränderligt och pluralistiskt. Dock kan citatet relateras till den våldsamma sidan av den hegemoniska maskulinitet än vad Connell klarlägger.¹⁰⁰

⁹⁴ Nilsson, Foucault en introduktion, 58.

⁹⁵ Nilsson, Foucault en introduktion, 71.

⁹⁶ Östensson et al. ”När debatten är slut – vad gör vi då?”, SVT.se, publicerad 21 januari, 2016.

⁹⁷ Östensson et al. ”När debatten är slut – vad gör vi då?”.

⁹⁸ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 204.

⁹⁹ Gemzöe, Feminism, 28.

¹⁰⁰ Connell, Maskuliniteter, 102.

I nästa citat argumenterar Marcus Melinder i artikeln ”Det handlar om män - sådana som jag”, som publicerades i tidningen *Norran* att andra orsaksförklaringar än den om kön är irrelevanta.

*”Den gemensamma nämnaren när det kommer till sexualbrott riktade mot kvinnor är inte förövarens etniska ursprung, socioekonomiska bakgrund eller utbildning. Den gemensamma nämnaren är att förövaren alltid är en man.”*¹⁰¹

Genom att endast fokusera på kön saknas ett intersektionella perspektiv i citatet. Melinder menar att det som är viktigt är att se till den ”gemensamma nämnaren” vilket är att förövarna var män. Kritiken som intersektionella feministiska forskare för fram är att fokus på endast maktrelationen mellan kön är för generaliserande och förbiser andra viktiga maktrelationer.¹⁰²

I debattartikeln ”Bryt tystnadskulturen kring övergrepp mot kvinnor” i *Feministiskt perspektiv* lägger Feministiskt initiativs partiledare, Gudrun Schyman, och Feministiskt initiativs gruppledare i Stockholm, Gita Navabi, fram argument att sexuella övergrepp är ett globalt problem vilket är ett resultat utav av en patriarkal struktur.

*”Ofredande och våld mot kvinnor är ett globalt fenomen som speglar den patriarkala struktur som fortfarande dominerar i världen. Det tar sig uttryck i olika länder men det är samma mönster och samma norm.”*¹⁰³

Citatet hänvisar till den patriarkala strukturen som står som orsaksförklaring till händelserna. I enlighet med Foucault kritiska resonemang kring vetenskap och viljan till sanning, finns det i den här diskursen en sanning om att män förtrycker kvinnor oavsett var i världen de befinner sig och oberoende deras bakgrund. Utifrån ett makroperspektiv utgör den patriarkala strukturen *orsak/verkan* för de sexuella övergreppen.¹⁰⁴ Den patriarkala strukturen är en verklighetsbild som relateras till genusteorin. Dock har begreppet patriarkalt system i forskningen bytts ut mot begreppet genussystem som syftar till högre grad av flexibilitet och föränderlighet.¹⁰⁵

Nästa citat är taget ur Hannah Fahls artikel ”Den gemensamma nämnaren vid övergreppen är kön, inte etnicitet” publicerad i *Dagens Nyheter*. Citatet demonstrerar hur svenska män inkluderas i den globala strukturen där män förtrycker kvinnor.

¹⁰¹ Marcus Melinder, ” Marcus Melinder: Det handlar om män - sådana som jag”, *Norran*, publicerad 7 april, 2016.

¹⁰² De los Reyes och Mulinari, *Intersektionalitet*, 9.

¹⁰³ Gudrun Schyman och Gita Navabi, ”Bryt tystnadskulturen kring övergrepp mot kvinnor” *Feministiskt Perspektiv*, publicerad 13 januari, 2016.

¹⁰⁴ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 200.

¹⁰⁵ Gemzöe, ”Feminism”, 82.

*”Mäns våld mot kvinnor finns i vardagen, på en glidande skala från sådant vi nästan inte längre orkar registrera till våldtäkter, misshandel, massöverfall”.*¹⁰⁶

Även svenska män inkluderas i den struktur där kvinnor underordnas männen. Diskursen visar att sexuella övergrepp inte är en ny företeelse utan finns i vardagen i Sverige och att sexuella övergrepp inte beror på förövarnas härkomst.

Även om vissa skribenter inom denna diskurs tar upp andra faktorer är det slutligen de könsliga maktstrukturer som hamnar i fokus för orsaksförklaringarna. Karen Austin, den före detta projektledaren för regeringens satsning om unga män och våld, beskriver i ”Det handlar om unga män i grupp – inte etnicitet” publicerad på *Sveriges Television* ett flertal faktorer utöver kön som påverkat övergreppen, samtidigt som hon fasthåller könets betydelse och vikten att se övergreppen utifrån en genusansats.¹⁰⁷ Austin påpekar att det kan skapas stora problem när unga män från Afghanistan med ”vidriga incidenter i bagaget” samlas i grupp. Dock är mentaliteten bland dessa unga män definierad av en maktstruktur som systematiskt förtrycker kvinnor. Kulturförklaringar bygger enligt Austin ”på vilda gissningar” och det är istället utifrån ett feministiskt arbete som dessa övergrepp kan bekämpas. Så även om det finns fler faktorer till övergreppen är det inte de som bör vara i fokus, anser Austin.

*”De behöver hjälp att anpassa sig till ett nytt land och förstå hur jämställdheten fungerar här. Killar som utsatt unga tjejer ska bli straffade. Sedan behöver vi hitta ett sammanhang för de nyanlända. Inkludera dem i det arbete som pågår. Det görs bäst med den kunskap som redan finns kring hur vi jobbar våldsförebyggande med en genusansats. Den kunskapen är beprövad och bygger inte på vilda gissningar om etnicitet, religion eller kultur. Det är att fortsätta den viktiga feministiska väg vi påbörjat.”*¹⁰⁸

Det genomgående i denna diskurs är att diskussioner kring andra faktorer än kön tar bort fokus från den maktstruktur där män förtrycker kvinnor som är den huvudsakliga orsaksförklaringen till övergreppen. Schyman och Nabavi kallar motståndarnas argument för ”rasistiska” och ”reaktionära” i följande citat från samma debattartikel som tidigare.

¹⁰⁶ Hanna Fahl, ”Hanna Fahl: Den gemensamma nämnaren vid övergreppen är kön, inte etnicitet”. Dagens Nyheter, publicerad 8 januari, 2016.

¹⁰⁷ Karen Austin, ”Det handlar om unga män i grupp – inte etnicitet”, *Sveriges Television*, publicerad den 12 januari, 2016.

¹⁰⁸ Austin, ”Det handlar om unga män i grupp – inte etnicitet”.

*”Vi accepterar inte att debatten om kvinnors mänskliga rättigheter kidnappas av reaktionära och rasistiska krafter”.*¹⁰⁹

Därigenom skriver Schyman och Navabi utifrån ett perspektiv för de mänskliga rättigheterna, medan motståndarna tillskrivs vara rasistiska. Enligt van Dijk, analytiker inom kritisk diskursanalys, är ett av de främsta sätten att väcka misstro mot sin motståndare att ge uppmärksamhet åt ett påstått hot för den dominantas gruppens intressen.¹¹⁰ I citatet utmålas debatten kring kvinnors mänskliga rättigheter vara hotad av motståndarnas argument som hellre fokuserar på förövarnas bakgrund än kvinnornas underordnade struktur i samhället.

Sammanfattningsvis tillskrivs orsaksförklaringarna i denna diskurs till könstillhörighet. Män överordnas kvinnor i ett system som tar sig uttryck i bland annat sexuellt våld. De sexuella övergreppen i Köln och i Sverige beskrivs inte som enskilda händelser utan är uttryck av den globala maktstrukturen mellan könen. Även om andra orsaksförklaringar tas upp bland vissa skribenter finns det en gemensam vilja att inte låta debatten tillfalla åt kulturförklaringar då dessa anses vara kulturrasistiska och tar bort fokus från den verkliga grundorsaken vilket är den maktstruktur där kvinnor systematisk förtrycks av män. Genom att därmed fokusera på könets betydelse vill skribenterna att åtgärdsarbetet bör sträva för att bekämpa den globala könsstrukturen där män överordnas kvinnor.

5. 2 Diskursen om Kultur

En annan diskurs som är närvarande i debatt-och ledarartiklarna är betydelsen av förövarnas kultur. De valda utdragen ackompanjerat med analys visar hur en del av den mediala debatten konstruerar kultur som den bidragande faktorn till de sexuella övergreppen. Anledningen till ordvalet ”kultur” istället för exempelvis ”etnicitet” är att kultur är det begrepp som används mest bland skribenterna inom diskursen. Urvalet av citat visar att kulturen tillskrivs vissa normer och värderingar där den västerländska kulturen kring sexualitet ses som liberal i relation till en konservativ sexualmoral hos förövarna. Filosofen Étienne Balibar för teoretiska reflektioner kring begreppet kulturrasism. Kulturella skillnader skapar en ny kategorisering vilket resulterar i en hierarki och på så sätt bidrar till en ny form av rasism. Inom kulturrasism är inte det biologiska i fokus utan istället är det kulturella skillnader som utgör ett hot vilket resulterar i påståenden om att ”vi har ett invandrarproblem”.¹¹¹ Betoningen på ”våra”

¹⁰⁹ Schyman och Navabi, ”Bryt tystnadskulturen kring övergrepp mot kvinnor”.

¹¹⁰ Teun A. Van Dijk, *Discourse and Society*, (London: Sage, 1993) 264.

¹¹¹ Étienne Balibar och Immanue Wallerstein, *Ras, nation, klass*, (Uddevalla: Daidalos, 2002), 38-40.

värderingar jämfört med förövarns värderingar återfinns i ett flertal artiklar. Det görs en distinktion där vi i Sverige tilldelas andra värderingar än förövarna. Som Hastrup hävdar, sker den kulturella identitetsskapande processen i mötet med andra kulturer då de ställs i förhållande till varandra.¹¹² Vissa specifika karaktärsdrag hos en kultur kan därmed förstärkas beroende på vad som är signifikant hos den andra kulturen. Ouis menar kulturskillnad mellan Islam och Sverige tar sig tydligast uttryck i synen på kvinnan och sexualitet. I Sverige, menar Ouis att vi har en liberal syn på sexualitet och kvinnor. Dessa värderingar krockar med en muslimsk sexualmoralism, vilka i sin tur skapar sociala samhällsproblem. Det finns ett samband mellan Ouis teoretiska reflektioner kring kultur och den verklighetsbild som denna diskurs konstruerar eftersom skribenterna hävdar att övergreppen är resultatet av en kulturkrock.¹¹³ I en kritisk diskursanalys undersöks diskursen och problematiserar verklighetsbilden och den sanning som diskursen konstruerar.

Följande citat är taget från Adam Cwejmans debattartikel ”Kultur förklarar sexuella övergrepp” i *Göteborgsposten*. Citatet belyser en kulturkrock mellan förövarna som beskrivs komma från ”traditionella kulturer”.

*”Att de systematiska övergreppen i Köln och i Stockholm har begåtts av män från kulturer som har en mer traditionell kvinnoyn bör inte förvåna. Deras möten med västervärldens kvinnor, som är ute och roar sig utan vare sig slöja eller i sällskap av män, skicka signaler som kan uppfattas både förvirrande och provocerande”.*¹¹⁴

Trots att Cwejman inte specifikt pekar ut vilken kultur som han avser med ”traditionell”, framkommer det ändå *implicit* att det är muslimsk kultur då han hänvisar till en slöja som ofta förknippas med en muslimsk kultur. Cwejman beskriver att det finns reella kulturskillnader mellan en västerländsk kultur och som han beskriver en traditionell syn på kvinnor och argumenterar att detta utgör den huvudsakliga orsaken till gärningsmännens beteende. I en makroanalys av *orsak/verkan* förklaras övergreppen av kulturella skillnader som resulterar i en kulturkrock. Kulturkrocken är ett resultat av skilda värderingar och representerar en sanning som inte ifrågasätts eller problematiseras. Utifrån det socialkonstruktivistiska perspektivet uppmärksammas det som ses som ”naturligt”.¹¹⁵ Det är därmed relevant att belysa det ordval som Cwejman använder för att övertyga om att hans verklighetsbild är sann. I en *lexikalisk*

¹¹² Hastrup, Kultur-den flexible gemenskapen, 50.

¹¹³ Ouis, Den verkliga kulturkonflikten?, Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige, 350.

¹¹⁴ Adam Cwejmans ”Kultur förklarar sexuella övergrepp”, Göteborgsposten, publicerad 12 januari 2016.

¹¹⁵ Nilsson, Foucault en introduktion, 81.

analys kan Cwejmans ordval av att händelserna ”inte bör förvåna” hänvisa till att Cwejman beskriver kulturskillnaderna som självklara. Cwejman använder ett vardagligt uttryck för att förstärka trovärdigheten i den verklighetsbild som han beskriver då hans synsätt bör ses som det normala.

I följande citat ur ”Är vi rädda i onödan?” hänvisar debattören Casper Nilsson i *Nya Tider* till statistik för att stärka argumenten om förövarnas bakgrund som den huvudsakliga orsaksförklaringen.

*”Däremot var det ingen överraskning att förövarna var unga nordafrikanska och arabiska män, eftersom en rapport från BRÅ år 2005 säger att dessa grupper är överrepresenterade hela fem gånger jämfört med infödda svenskar, när det gäller våldtäkter”.*¹¹⁶

Nilssons hänvisning till statistik representerar en *bakgrund* till den konstruerade verkligheten. Statistiken används för att stärka den sanning som konstrueras i diskursen om att förövarnas härkomst har betydelse för händelserna. I en *lexikal analys* betonas ordvalet ”däremot var det ingen överraskning” vilket visar att Nilsson framställer orsaksförklaringarna som självklarheter.

Följande citat är taget ur debattartikeln ”Låt Köln och Stockholm bli en varningsklocka” från *SD Kuriren* och är skriven av Paula Bieler som är Sverigedemokraternas jämställdhetspolitiska talesperson.

*” Det finns stora värderingsskillnader mellan vårt land och de länder människor lämnar bakom sig när de kommer till Sverige för att söka asyl. Och det sker inte av sig självt att gamla värderingar försvinner så snart någon bosätter sig i Sverige. Därför behövs ett aktivt arbete för att säkra de grundläggande värderingar om jämställdhet, och särskilt kvinnofrid, som råder i vårt land”.*¹¹⁷

Bieler beskriver asylsökandena som en homogen grupp med liknande värderingar som skiljer sig från ”våra” värderingar. Bieler skapar ett starkt ”vi” mot ”dem” där det är viktigt att skydda ”våra värderingar” från ”de andras värderingar”. Då asylsökande beskrivs som en grupp med liknande värderingar framställs ett diffust hot som vi aktivt bör försvara oss mot.

¹¹⁶ Caspar Nilsson, ”Är vi rädda i onödan?”, *Nya Tider*, publicerad 7 mars, 2016.

¹¹⁷ Paula Bieler, ”Låt Köln och Stockholm bli en varningsklocka”, *SD Kuriren*, publicerad 11 januari, 2016.

Berglez argumenterar för vikten att i en kritisk diskursanalys se till vad som är underförstått i texten ¹¹⁸ En mikroanalys visar att Bieler använder sig av både *implikationer* och *frånvarande information* i det här citatet. För det första utelämnar Bieler information om specifika länder utan beskriver istället dessa som ”länder människor lämnar bakom sig när de kommer till Sverige för att söka asyl”. ¹¹⁹ Genom att se till Migrationsverket har Sverige 2016 haft flest asylsökande från Syrien, Irak, Afghanistan, Somalia och Iran. ¹²⁰ Bielers argument om att vi bör säkra våra värderingar om ”jämställdhet, och särskilt kvinnofrid” i Sverige återspeglar den sexuella liberala förhållningssätt och kvinnans frihet som Ouis beskriver att Sverige har. ¹²¹

Patrik Kronqvist beskriver i artikeln ”Blunda inte för en unken kvinnosyn” i *Expressen* olika uttryck av kvinnoförtryck i Sverige men framhäver ändå att det finns en distinkt skillnad mellan svenska normer och förövarnas normer. Följande citat är ett exempel på när diskurserna tangerar varandra för även om Kronqvist visar att sexuellt våld även existerar i vardagen för många i Sverige, vilket diskursen om kön är tydlig med att ta fram, menar ändå Kronqvist att kulturskillnaderna bör vara i fokus för debatten. Kronqvist menar att den svenska kulturen har andra värderingar och nått längre i jämställdhetsarbetet än förövarnas kulturer, och att vi därmed bör fokusera på att arbeta med att försvara dessa.

”Det svenska samhället, från Migrationsverket till skolan, måste tydligt stå upp för normerna om jämställdhet och tolerans. Att vi inte själva har nått hela vägen och fortfarande har problem med osakliga löneskillnader, våldtäkter och män som slår ihjäl sina fruar är inget skäl att inte försvara de friheter vi faktiskt vunnit” ¹²²

En hotbild konstrueras även i denna diskurs. Kronqvist visar på en hotbild som utgör en fara för majoritetens intressen som är svenska kulturens ”jämställdhet och tolerans”.

I följande citat preciserar kristdemokraterna Ebba Busch Thor och Andreas Carlsson vilka värderingar det är vi faktiskt måste skydda.

¹¹⁸ Berglez, ”Kritisk Diskursanalys”, 204.

¹¹⁹ Bieler, ”Låt Köln och Stockholm bli en varningsklocka”.

¹²⁰ ”Statistik”, Migrationsverket, senast uppdaterad 29 maj, 2016.

<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>

¹²¹ Ouis, ”Den verkliga kulturkonflikten”? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige, 351.

¹²² Patrik Kronqvist, ”Blunda inte för en unken kvinnosyn” *Expressen*, publicerad 7 januari, 2016.

”Vårt fria och öppna samhälle bygger på personlig frihet, västerländsk humanism och kristen etik. Dessa värderingar måste inte bara upprätthållas, de måste försvaras”.¹²³

I Ann Heberleins artikel ”Mer än bara män” i *Sydsvenskan* diskuteras könets betydelse även om tyngdpunkten ändå är på kulturfaktorn. Detta är ett ytterligare exempel på när diskurserna går in i varandra. Heberlein som är svensk författare och teologie doktor i etik beskriver att det är ett ”ovedersägligt faktum att män står för betydligt fler våldsbrott än kvinnor” och hänvisar till Brottsförebyggande rådets statistik över lagförda brott år 2008.¹²⁴ Heberlein beskriver även att den mannen som hon blev våldtagen av var en ”etnisk svensk man” men menar att denna man inte är representant för den övergripande kulturen i Sverige.

”Sexuella övergrepp är inte handlingar som sanktioneras och legitimisternas av majoritetskulturen i Sverige. Tvärtom betraktas sådana handlingar med avsky och förakt och straffas dessutom hårt”.

Vidare argumenterar Heberlein om att man inte bör beskriva invandrare som en homogen grupp som begår sexuella våldsbrott, samtidigt som hon beskriver att kulturen de facto har medverkat till att förövarna utfört de sexuella övergreppen.

”Detta är länder som, värderingsmässigt, skiljer sig en hel del från den svenska kulturen. Det måste vara möjligt att diskutera olika kulturer och de normer och värderingar som dessa är bärare av utan att anklagas för att ha dunkla motiv. Olika folkslag har inte olika högt värde – är bättre eller sämre – men olika värderingar är olika bra”.¹²⁵

Heberlein påpekar att kulturella värderingar inte utgör en fast ram för handlade då ”vi kan ändra på oss och våra värderingar”. Dock är fokus i Heberleins argument om hur kulturen påverkat förövarnas beteende. En jämförande analys kan dras mellan Heberleins argument och Hastrups teori om kultur. Hastrup menar att varje individ alltid har ett val men måste förhålla sig till den kulturen som de lever i.¹²⁶ Vidare delar Heberlein vissa argument med de som förs fram i diskursen om kön men har trots detta en tonvikt på kulturens betydelse för övergreppen. I

¹²³ Ebba Busch Thor och Andreas Carlsson, ”Sexbrott bör leda till utvisning”, Svenska Dagbladet, publicerad 12 januari, 2016.

¹²⁴ Ann Heberlein, ”Mer än bara män”, *Sydsvenskan*, publicerad 22 januari, 2016.

¹²⁵ Heberlein, ”Mer än bara män”.

¹²⁶ Hastrup, *Kultur – den flexibla gemenskapen*, 53.

debattartikeln diskuterar Heberlein som sagt att män som grupp står för det övergripande antalet utförda våldsbrott. Dock, menar Heberlein att bara genom att diskutera kön fastnar debatten.

5. 3 Alternativ Diskurs

Den tredje och sista diskursen som redogörs för är en alternativ diskurs som föreslagits till de två större diskurserna. I den här diskursen ges ytterligare förklaringar till varför de sexuella övergreppen har skett. Då diskursen inte nämns i lika hög grad i debatten blir inte analysdelen lika omfattande som de två tidigare.

Elaf Ali skriver i ”Taskig kvinnoosyn finns i alla kulturer och länder” på *Sveriges Television* att övergreppen kan förklaras med förövarnas sociala status. När förövarna har anlänt till Sverige eller Tyskland har de hamnat utanför samhället. En icke fungerande asylpolitik skapar ”frustration och hopplöshet” då de asylsökande inte får några framtidsutsikter. Ali menar att asylpolitiken måste ändras då den i nuläget inte ger asylsökande en ”ärlig chans att klara sig”. På grund av bland annat språkbrist hamnar asylsökande utanför samhället och det blir svårt för dem att komma ut på arbetsmarknaden.¹²⁷

*”För det är då de kommer att hamna utanför och välja kriminalitet. Det blir deras enda väg. Inte för att deras hårfärg är svart och huden aningen mörkare än din, utan för att de inte har ett jobb och ett hem att gå till”.*¹²⁸

I en *orsak/verkan* analys är det förövarnas utanförskap som orsakat övergreppen. Det blir därmed viktigt för Ali att asyl- och integrationspolitiken ändras för att förhindra utanförskap och istället görs om till ett fungerande system som fångar upp och inkluderar asylsökande.

Daniel Poohl framhåller den alternativa diskursen i ”Kultur förklarar inte övergreppen i Köln”, publicerad i *Expo Idag*. Poohl påpekar att det å ena sidan finns en kulturförklaring som delas av ”extremhöger” och ”flera etablerade debattörer” och å andra sidan finns de som tar avstånd från kulturförklaringen helt och istället ger den förklaringen att alla förövaren var män, vilket delas av ”feminister och vänsterdebattörer”.¹²⁹ Poohl argumenterar att orsaken till övergreppen är mer komplex än de förklaringar som dessa två sidor framhåller. Poohl menar att även om både könsstrukturer och kulturfaktorer kan bidra till övergreppen så finns det fler faktorer som påverkar. Utan att mena att han har ett fullständigt svar på vad som orsakat övergreppen påpekar Poohl betydelsen av förövarnas situation. Förövarna befinner sig i ett tillstånd där samhället har

¹²⁷ Elaf Ali, ”Taskig kvinnoosyn finns i alla kulturer och länder” Svt.se, hämtad 14 januari, 2016.

¹²⁸ Ali, ”Taskig kvinnoosyn finns i alla kulturer och länder.”

¹²⁹ Daniel Poohl, ”Kultur förklarar inte övergreppen i Köln”, Expo idag, hämtad 17 januari, 2016.

”vänt dem ryggen” och deras brist på kulturförankring i normer och värderingar är snarare det som orsakar övergreppen än de värderingar och normer som definierar deras kultur. Jag kommer att ge rum för två citat från artikeln då jag anser att de behövs läsas tillsammans för att förstå den förklaringsbild som Poohl beskriver.

”Det är helt klart att många av förövarna – även om de verkar komma från många olika delar av världen – är asylsökande eller papperslösa. Och de påverkas förstås av de normsystem som de uppfostrats i. Så i den bemärkelsen kan kultur vara en faktor, en av många. Men en kanske mer specifik faktor är troligtvis att vi har att göra med unga män på glid i en omgivning som vänder dem ryggen”

”Deras brist på förankring i samhället ursäktar dem inte. Det ska råda nolltolerans mot sexbrott, oavsett vem förövaren är. Men det kan nog vara en bättre bild att ta med sig när vi försöker förstå vad som hänt. Åtminstone är den mer komplex än att det bara skulle handla om kultur, eller för den delen att den enda förklaringen är att de är män”. ¹³⁰

Till skillnad från diskurserna om kultur och kön framhäver den alternativa diskursen andra förklaringar, vilka i högre grad bygger på förövarnas specifika situation. Deras situation definieras av avsaknaden av normer och värderingar som orsakats av att bland annat fly från ett land till ett annat samt av bemötandet av ett samhälle som inte inkluderar dem. Denna verklighetskonstruktion kan relateras till intersektionalitet där flera faktorer analyseras i olika maktstrukturer. ¹³¹

6. Avslutande diskussion

Mitt syfte med denna uppsats var att genom en kritisk diskursanalys analysera orsaksförklaringar och relaterade värderingar till sexualbrotten i Köln och liknande händelser i Sverige i svenska debatt- och ledarartiklar. Jag ämnade utifrån ett socialkonstruktivistiskt förhållningssätt analysera orsaksförklaringarna till angreppen och problematisera verklighetsbilder skribenter framställer som självklara. Syftet med uppsatsen var därmed inte att fastställa vilka av diskurserna som är mest ”sann” och ”riktig” utan syftade istället till att problematisera diskursernas konstruerade verklighet.

¹³⁰ Poohl, ”Kultur förklarar inte övergreppen i Köln”.

¹³¹ De los Reyes och Mulinari, Intersektionalitet, 8.

Min första frågeställning rör de orsaksförklaringar som framträder i diskurserna. I analysen av debatten fann jag tre framträdande orsaksförklaringar till händelserna. Dessa tre är diskursen om kön, diskursen om kultur samt en alternativ diskurs som belyser förövarnas specifika situation.

Diskursen om kön konstruerar en verklighet där övergreppen skedde på grund av en maktstruktur mellan könen. Skribenterna i diskursen hävdar att maktstrukturen tar sig uttryck i sexuellt våld. Det är således huvudsakligen förövarnas könstillhörighet som står i fokus i denna diskurs. Diskursen tillskriver i största grad inte orsaksförklaringar i andra faktorer så som etnisk, socioekonomisk eller akademisk bakgrund hos förövaren. Dock finns det hos vissa skribenter spår av andra omständigheter än just könstillhörigheten som bidrar till övergreppen. Till exempel hänvisar Austin faktorer hos förövarna som kan ha bidragit till deras handlande men fasthåller ändå vikten av att se övergreppen utifrån ett genusperspektiv med maktstrukturer som den övergripande orsaksförklaringen. Fokus bör därmed vara i könsstrukturen som den huvudsakliga orsaksförklaringen. I diskursen förs argument fram att diskussioner om förövarnas bakgrund tar bort fokus det verkliga problemet vilket är det strukturella förtrycket av kvinnor. Till exempel hävdar Schyman och Nabavi att kulturella förklaringar resulterar i kulturrasistiska argument.

I diskursen om kultur konstrueras istället en verklighet där den kulturella skillnaden mellan kulturen i förövarnas hemländer och kulturen där övergreppen skett utgör den huvudsakliga orsaksförklaringen till de sexuella övergreppen. Diskursen konstruerar en verklighet där den svenska kulturen står för goda värden så som tolerans, frihet och jämställdhet. Mot den svenska kulturen ställs kulturen som förövarna anses representera. Förövarnas kultur beskrivs ha en ”traditionell kvinnosyn” vars värderingar skiljer sig från de svenska. De skilda värderingarna i framförallt kvinnosynen anses utgöra den grundläggande orsaken till de sexuella övergreppen. Det ses som självklart inom denna diskurs att mötet mellan dessa två skilda värderingsgrunder skapar en kulturkrock och att förövarnas bakgrund därmed ”inte bör förvåna”.¹³² Även i denna diskurs tenderar argument att tangera andra diskurser även om fokus till slut hamnar i den kulturella faktorn. Kronqvist framhåller svenskt manligt förtryck i och med att det exempelvis finns ”män som slår ihjäl sina fruar”.¹³³ Dock påpekar skribenterna inom diskursen att

¹³² Cwejman, ”Kultur förklarar sexuella övergrepp”.

¹³³ Kronqvist, ”Blunda inte för en unken kvinnosyn”.

kulturella orsaksförklaringar bör diskuteras då en diskussion som inbegriper kulturella skillnader har den bästa förutsättningen att motverka liknande händelser i framtiden.

I den alternativa diskursen konstrueras en mer komplex verklighetsbild där flera faktorer har bidragit till de sexuella övergreppen. I denna diskurs finns orsaken till händelserna att finna i förövarnas specifika situation. Ali menar att det är förövarnas brist på framtidsutsikter i ett samhälle som vänt dem ryggen som skapar förutsättningar för brotten. Poohl söker ytterligare att skapa en komplex verklighetsbild där flertal olika faktorer samverkar. Poohl menar att även om förövarna påverkas av normer och värderingar från kulturen i sina hemländer är det snarare bristen på en kulturell förankring som orsakar deras beteende. Många av förövarna är papperslösa eller asylsökande vilket sätter dem i en specifik situation. Poohl beskriver förövarna som ”unga män på glid”.¹³⁴ Istället för att fokusera på könstillhörighet å ena sidan eller kulturell bakgrund å andra sidan menar Poohl att en diskussion kring förövarnas situation kan bidra till en bättre förståelse till orsaken för de sexuella övergreppen.

Den andra av mina frågeställningar rör värderingar som relateras till olika orsaksbeskrivningar. Jag har med utgångspunkt i den kritiska diskursanalysen granskat texterna för att se varför de ser ut som de gör och vilka värderingsgrunder relateras till deras argument. Jag har då kommit fram till att diskursen om kön har starka feministiska värderingar och att diskursen om kultur har kulturella värderingar där den svenska kulturen värderas i positivare termer än yttre kulturella värderingar som förövarna för med sig. Den alternativa diskursen saknar lika tydliga värderingsgrunder men då den söker att skapa en mer komplex verklighetsbild finns ett samband intersektionalitet.

I diskursen om kön framträder det tydligt bland de flesta av skribenterna att de har en ideologisk bakgrund i feministisk ideologi. Deras argument om maktförhållande mellan män och kvinnor där kvinnor blir förtryckta av män har ett samband med den genusteori som presenteras i teorikapitlet av Gemzö. Genusteorin framställer en verklighet där det råder ett systematiskt förtryck där kvinnor underordnas männen. Dock är Gemzöes beskrivning av strukturen mer flexibel än den i diskursen.¹³⁵ Det finns en tendens hos skribenterna att konstruera manlighet som något fast och orörligt då de menar att män har utsatt kvinnor för våld genom alla tider. Tvärtom menar Gemzöe att manlighet varierar över tid vilket föranledde att begreppet kön

¹³⁴ Poohl, "Kultur förklarar inte övergreppen i Köln".

¹³⁵ Gemzöe, Feminism, 83.

byttes ut mot genus. Den manlighet som diskursen konstruerar relaterar således mer till det fasta begreppet kön än det mer socialt föränderliga begreppet genus.

Maskulinitet värderas i diskursen mestadels som våldsamt och dominant. Detta kan relateras till den ena sidan av den hegemoniska maskuliniteten som Connell beskriver. Maskulinitet konstrueras inte i diskursen utav den rationella sidan av den hegemoniska maskuliniteten. Inte heller framträder den variation av maskuliniteter som Connell undersöker.¹³⁶

Diskursen visar på avsaknaden av intersektionalitet i analysen av händelserna eftersom forskare som för en intersektionell analys hade visat på vikten av att inkludera andra maktrelationer än den om kön.¹³⁷ Istället fokuserar denna diskurs på maktstrukturen mellan könen utan att inkludera andra maktstrukturer som etnicitet eller klass. Inom en intersektionell analys framhävs vikten av att ojämlikheter finns mellan flera olika grupper och interagerar med varandra. Kritiken från feminister inom intersektionalitet är att den traditionella genusstrukturen inte åskådliggör hela verkligheten då andra maktförhållanden förbises.

I diskursen om kultur framhålls värderingar i den kulturella betydelsen. Övergreppen i Köln och de liknande händelserna i Sverige ses som specifika i sitt slag som har orsakats av en kulturkrock mellan en svensk kultur och förövarnas kultur. Diskursen konstruerar en verklighet där det finns ”vår” och ”deras” kultur. Liksom i Ouis teorier om kultur finns i denna diskurs värderingar att den svenska kulturen och förövarnas kultur skiljer sig åt. För att motverka sexuella övergrepp i framtiden behövs ”våra” grundläggande värderingarna om jämställdhet och syn på kvinnor försvaras. En hotbild konstrueras där ”deras” värderingar hotar kvinnors trygghet i Sverige. Hastrup menar identifikationen av kulturer är i stor grad relevant i migrationsprocessen då flyktingars kultur ”inte bara bestäms av ursprungslandet utan förvisso också av mottagarsituationen”.¹³⁸ Dessutom kan skillnaderna som konstrueras mellan kulturerna förklaras med hjälp av Hastrups teorier om att det är även ofta skillnaderna i kulturerna som förstärks vid kulturella möten för att på så sätt skilja på ”vår” och ”deras” kultur.¹³⁹ Medan den svenska kulturen värderas i positiva termer så som jämställdhet och öppenhet beskrivs i sin tur förövarnas kultur som något hotfullt. Detta leder vidare till begreppet kulturrasism. I sina teoretiska reflektioner om begreppet kulturrasism menar Balibar att den tidigare biologiska förklaringen har ersatts av kulturella förklaringar. Dock blir resultatet

¹³⁶ Connell, Maskuliniteter, 153.

¹³⁷ De los Reyes och Mulinari, Intersektionalitet, 8.

¹³⁸ Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 93.

¹³⁹ Hastrup, Kultur – den flexibla gemenskapen, 93.

detsamma då den kulturella differentieringen ”gör det möjligt att inordna individerna i en rasistisk typologi”.¹⁴⁰ Detta resulterar således i argument om att invandrare utgör ett problem vilket förmedlas i denna diskurs.

Diskursen artikulerar inte en gemensam maskulinitet utan istället konstrueras en skillnad mellan ”vår” svenska maskulinitet som står för förnuft och jämställdhet och ”deras” det vill säga förövarnas maskulinitet, som karaktäriseras av våld och irrationalitet.¹⁴¹ Dessa två maskuliniteter representerar var sin del av den tudelade hegemoniska maskuliniteten som Connell beskriver. Istället för att generalisera maskulinitetsbegreppet menar Connell att det inom varje samhälle finns en variation av flera olika maskuliniteter som både samverkar och motsätter sig varandra.¹⁴²

Den alternativa diskursen konstruerar en mer komplex verklighetsbild vars värderingar inte är lika tydligt definierade. Förövarnas könstillhörighet, socioekonomiska situation och utsatthet i samhället beskrivs vara bidragande faktorer. Denna verklighetsbild kan relateras till intersektionalitet då den ser till att undersöka fler orsaksförklaringar. De sexuella övergreppen kan inte förklaras utifrån en faktor utan undersöks i en analys där fler maktrelationer inkluderas.

Sammanfattningsvis har undersökningen resulterat i tre funna diskurser där olika värderingar relateras till orsaksförklaringarna av de sexuella övergreppen. Debatten är tydligt polariserad där den alternativa mer komplexa verklighetsbilden inte får lika stort utrymme. Istället framträder två tydliga sanningar där den ena värderar betydelsen av kön medan den andra betydelsen av kultur. Båda dessa två sanningar konstruerar verklighetsbilder som mindre flexibla jämfört med de teoretiska reflektionerna som presenterades i teorikapitlet. Diskursen om kön och diskursen om kultur konstruerar varsin hotbild. I könsdiskursen fanns hotet redan innan händelserna i Köln då det består utav män som förtrycker kvinnor i en global process. Diskursen menar på att sexuellt förtryck inte är något nytt utan att anledningen till att det diskuteras nu är för att nu kan förtrycket beskyllas på en annan kultur. Denna diskurs vill inte hemfalla i ”kulturrasism” utan håller sig därmed till förklaringar kopplat till kön. I kulturdiskursen är hotet däremot nytt och utgörs av en annan kultur som har andra värderingar om jämställdhet et cetera. Dessa två tydliga sanningar bidrar till ett debattklimat där

¹⁴⁰ Balibar, Ras, nation klass, 285.

¹⁴¹ Cwejmans ”Kultur förklarar sexuella övergrepp”.

¹⁴² Connell, Maskuliniteter, 196.

verkligheten inte problematiseras i lika hög grad som om den alternativa diskursen hade fått lika stort utrymme.

6.1 Förslag på vidare forskning

För framtida forskning i ämnet är det relevant med en kvantitativ analys som ger möjligheten att utläsa hur dominant varje diskurs är. Det vore intressant att se hur mycket plats varje diskurs har tagit i debatten för att se vilka argument och verklighetsbeskrivningar som är mest framträdande. Ur ett kritiskt diskursperspektiv blir det relevant att se vilka sanningar som får mest utrymme och vilka som trängs undan. I och med det socialkonstruktivistiska synsättet blir det då intressant att undersöka vilken bild av verkligheten som är den mest dominanta.

Det vore även relevant med en komparativ analys med debatten som följde Köln i ett annat land. Till exempel kan en uppsats analysera diskurser i tyska debatt- och ledarartiklar och jämföra dem med de svenska.

Referenslista

Primärmaterial

Ali, Elaf. ”Taskig kvinnosyn finns i alla kulturer och länder”. Sveriges Television. Publicerad 14 januari, 2016.

Austin, Karen. ”Det handlar om unga män i grupp – inte etnicitet”, SVT.se. Publicerad den 12 januari, 2016.

Bieler, Paula. ”Låt Köln och Stockholm bli en varningsklocka”, SD Kuriren. Publicerad 11 januari, 2016.

Cwejmans, Adam. ”Kultur förklarar sexuella övergrepp”, Göteborgsposten. Publicerad 12 januari 2016.

Fahl, Hannah. ”Den gemensamma nämnaren vid övergreppen är kön, inte etnicitet”. Dagens Nyheter. Publicerad 8 januari, 2016.

Heberlein, Ann. ”Mer än bara män”. Sydsvenskan. Publicerad 22 januari, 2016.

Kronqvist, Patrik. ”Blunda inte för en unken kvinnosyn” Expressen. Publicerad 7 januari, 2016.

Melinder, Marcus. ” Marcus Melinder: Det handlar om män - sådana som jag”. Norran. Publicerad 7 april, 2016.

Nilsson, Caspar. ” ”Är vi rädda i onödan?”. Nya Tider. Publicerad 7 mars, 2016.

Poohl, Daniel. ”Kultur förklarar inte övergreppen i Köln, Expo idag. Publicerad 17 januari, 2016.

Schyman, Gudrun och Navabi, Gita. ”Bryt tystnadskulturen kring övergrepp mot kvinnor”. Feministiskt Perspektiv. Publicerad 13 januari, 2016.

Thor, Ebba Busch., och Carlsson, Andreas., ”Sextvåld bör leda till utvisning”, Svenska Dagbladet. Publicerad 12 januari, 2016.

Östensson, Ida., Thomansson, Anna., Lejionhufvud, Madeleine. Agnemo, Tomas., Lineo, Luis., Persson, Olga., Rung, Nina., Svensson, Peter., Lundqvist, Emma., Malmber, Lisa. och Kanakaris, Zandra. ”När debatten är slut – vad gör vi då?”. *Sveriges Television*. Publicerad 21 januari, 2016.

Sekundärmaterial

Ahmedi, Idris., Rizvi, Javeria., Kamali, Maoud., Al-nadaf., Englund, Cecilia., Twana, Tara., Mulinari, Diana., Nuñez, Bernadita och Larsson, Stieg. Debatten om hedersmord feminism eller rasism, Stockholm: Svartvitts Förlag med Expo, 2002.

Balibar, Étienne och Wallerstein, Immanue. Ras, nation, klass. Uddevalla: Daidalos, 2002.

Bauhn, Per, Avellan, Heidi och Fernandez, Christian. ””Det ligger i deras kultur” - om kulturkritik och rasism””, Filosofiska rummet, Sveriges Radio, 24 januari 2016.

Berglez, Peter., Ekström, Mats., Johansson, Bengt., Eriksson, Göran., Nilsson, Åsa., Larsson., Larsson, Larsåke., Kroon-Lundell, Åsa., Vigsö, Orla., Fogde, Marinette., Ledin, Johanna., Östman, Johan. Metoder i kommunikationsvetenskap. Lund: Studentlittertur AB, 2010.

Connell, Robert. Maskuliniteter. Översatt av Åsa Lindén. Göteborg: Bokförlaget Diadalos AB, 2003.

de los Reyes, Paulina., Mulinari, Diana., Intersektionalitet – Kritiska reflektioner över o(jäm)likhetens landskap. Malmö: Liber AB, 2005.

Eriksen, Thomas Hylland. It's the culture, stupid! Or is it?. Eriksen's blog. Tillgänglig: <https://thomashyllanderiksen.net/2016/01/16/its-the-culture-stupid-or-is-it/>

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik och Wängnerud, Lena. Metodpraktikanten, Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2002.

Gemzöe, Lena. Feminism. Stockholm, Bilda Förlag & Idé, 2014.

Gray, Paul., Williamson, John., Karp, David. and Dalphin, John. The Research Imagination, An Introduction to Qualitative and Quantitative Methods. New York: Cambridge University Press, 2007.

Hastrup, Kirsten. Kultur – den flexibla gemenskapen. Lund: Studentlitteratur AB, 2004.

Lewenhagen, Jan. ”Tyska justitieministern: Övergreppen i Köln var planerade” Dagens Nyheter. Publicerad 1 januari 2016.

Lewenhagen, Jan. ”Övergreppen i Köln – det här har hänt” Dagens Nyheter, publicerad 12 januari, 2016.

Lund, Lina. "153 gärningsmän identifierade efter Köln-övergrepp", Dagens Nyheter. Publicerad 13 april 2016.

Lundin, Tomas. "Kvinna efter övergreppet : "Kände händer överallt", Svenska Dagbladet, 14 april, 2016.

Malmö Höskolas hemsida. "Pernilla Ouis". Hämtad den 13 april 2016.
<http://forskning.mah.se/id/impeou>

May, Tim. Samhällsvetenskaplig forskning. Lund: Studentlitteratur, 2001.

Migrationsverket. "Statistik". Senast uppdaterad 29 maj, 2016.
<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>

Nationalencyklopedin. "Islam". Hämtad den 20 april, 2016.
[http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/karta/tematisk/islam-\(2\)](http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/karta/tematisk/islam-(2))

Nerman, Bengt. Massmedieretorik. Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1973.

Nilsson, Roddy. Foucault en introduktion. Malmö; Égilaté, 2008.

Ouis, Pernilla. "Muslimska ungdomar i Sverige: vad innebär egentligen den islamiska sexualmoralens budskap? : religion och hedersproblematik.", Akademikerförbundet, 2009.

Ouis, Pernilla. ""Den verkliga kulturkonflikten"? Islamisk sexualmoralism i liberala Sverige" Socialvetenskaplig tidskrift, Förbundet för forskning i socialt arbete, 2009.

Ramqvist, Philip. "Fadime mördades för hedern" Dagens Nyheter. Publicerad 19 januari, 2002.

Van Dijk, Teun A. Discourse and Society. London: Sage, 1993.

Wenneberg, Søren Barlebo., Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv. Stockholm: Lieber AB, 2000.

Wierup, Lasse. "Övergreppen på festivalen i Stockholm rapporterades aldrig vidare" Dagens nyheter. Publicerad 10 januari, 2016.

Appendix : Debatt- och ledarartiklar

Diskursen om kön

Analysen för diskursen om kön baseras på fem debatt- eller ledarartiklar. Den första artikeln är skriven av ett flertal personer som har en bakgrund i feministiskt arbete. Artikeln heter När debatten är slut – vad gör vi då?” och är skriven av Ida Östensson, Anna Thomasson, Madeleine Lejionhufvud, Tomas Agnemo, Luis Lineo, Olga Persson, Nina Rung, Peter Svensson, Emma Lundqvist, Lisa Malmber och Zandra Kanakaris. Artikeln publicerades på *Sveriges Television* 21 januari, 2016. Andra artikeln är skriven av Feministiskt initiativs partiledare Gudrun Schyman och Gita Navabi som är gruppleddare för Feministiskt initiativ i Stockholm. Artiklen heter ”Bryt tystnadskulturen kring övergrepp mot kvinnor” och publicerades i *Feministiskt Perspektiv* 13 januari, 2016. Tredje artikeln är ” Den gemensamma nämnaren vid övergreppen är kön, inte etnicitet”, skriven av Hannah Fahl i *Dagens Nyheter* den 8 januari, 2016. Fjärde artikeln heter ”Det handlar om unga män i grupp – inte etnicitet” som publicerades i *Sveriges Television* 12 januari, 2016 och är skriven av Karen Austin. Den sista artikeln inom denna diskurs är skriven av Marcus Melinder och har titeln ”Det handlar om män - sådana som jag” och publicerades i tidningen *Norran* 7 april, 2016.

Diskursen om kultur

I analysen av diskursen om kultur inkluderas 6 artiklar. Den första är ”Kultur förklarar sexuella övergrepp” av Adam Cwejmans och publicerades i *Göteborgsposten* 12 januari 2016. Andra artikeln heter ”Är vi rädda i onödan?”, skriven av Caspar Nilsson i *Nya Tider* som publicerades 7 mars, 2016. Tredje artikeln är skriven av Paula Bieler, Sverigedemokraternas talesperson i jämställdhets-, integrations- & familje frågor och chefredaktör för *SD kuriren*, och heter ”Låt Köln och Stockholm bli en varningsklocka”. Bielers artikel publicerades i *SD Kuriren* den 11 januari, 2016. Fjärde artikeln heter ”Blunda inte för en unken kvinnosyn” och är skriven av Patrik Kronqvist i *Expressen* 7 januari, 2016. Femte artikeln är skriven av Ebba Busch Thor, Kristdemokraternas partiledare, och Andreas Carlsson, gruppleddare för Kristdemokraterna. Artikeln heter ”Sexbrott bör leda till utvisning” och publicerades i *Svenska Dagbladet* 12 januari, 2016. Sista artikeln är skriven av Ann Heberlein, teologie doktor i etik, i *Sydsvenskan* och heter ”Mer än bara män” som publicerades 22 januari 2016.

Alternativ diskurs

Materialet till den alternativa diskursen baseras på två artiklar. Den första är skriven av Ali, Elaf. Artikeln heter ”Taskig kvinno­syn finns i alla kulturer och länder” och publicerades på *Sveriges Television* den 14 januari, 2016. Den andra artikeln heter ”Kultur förklarar inte övergreppen i Köln” och är skriven av Daniel Poohl. Artikeln publicerades 17 januari i *Expo idag*.